

ÉLETVITEL ÉS GYAKORLAT

MŰVELTSÉGI TERÜLET MEGVALÓSÍTÁSA AZ ÚJ NEMZETI ALAPTANTERV TÜKRÉBEN

„A felső tagozaton folyó nevelés-oktatás feladata elsősorban a sikeres iskolai tanuláshoz, a tanulási eredményességhez szükséges kulcskompetenciák, képesség-együttesek és tudástartalmak megalapozásának folytatása.” Hangsúlyozza a NAT. Az iskolában, a felső tagozatban folyó életviteli és gyakorlat műveltségi terület szervesen épül az alsó tagozatra, az ott megszerzett elmélet és gyakorlati ismeretekre, valamint az iskolában eddig eredményesen folyó, hasonló munka tapasztalataira. Ennek tükrében célunk, a tanuláshoz és a munkához szükséges képességek, készségek, ismeretek, attitűdök együttes fejlesztése, az egyéni és csoportos teljesítmény ösztönzése, a közjóra való törekvés megalapozása, a nemzeti, közösségi összetartozás és a hazafiság megerősítése. Célunk továbbá, hogy a családdal együttműködve cselekvő ifjúságot neveljünk, akik fogékonyak az igazságra és az igazságosságra, a jóra és a szépre. Fejlesszük a harmonikus személyiség kibontakoztatásukhoz szükséges szellemi, érzelmi, erkölcsi, társas és testi képességeiket, ügyességüket. Ezáltal járuljunk hozzá ahhoz, hogy a felnőtté válással:

- a haza felelős polgárává váljanak;
- kifejlődjék benne a haza iránti tenni akarás képességei;
- reális önismeretre és szilárd erkölcsi ítélőképességre tegyenek szert;
- találják meg helyüket a családban, a szűkebb és tágabb közösségekben, valamint a munka világában;
- legyenek képesesek felelős döntések meghozatalára, alakuljon ki felelősségérzetük;
- váljanak képessé az önálló tájékozódásra, cselekvésre;
- ismerjék meg és értsék meg a természeti, társadalmi, és technikai, valamint a környezetvédelmi jelenségek egymásra gyakorolt hatását.

A NAT fontos szerepet szán az egyetemes magyar nemzeti hagyománynak, a nemzeti öntudat fejlesztésének, valamint a nemzeti múltunk, nagyjaink korszakalkotó tetteinek, felfedezéseinek megismertetésére, beleértve a magyar találmányokat és feltalálókat is. A fejlesztési területek mindegyike nagy hangsúlyt fektet a kulcskompetenciák fejlesztésére. Az Európai Unióban kulcskompetenciákon azokat az ismereteket, készségeket és az ezek alapját, alkotó képességeket és attitűdöket értjük, amelyek birtokában az Unió polgárai egyrészt gyorsan alkalmazkodhatnak a modern világ felgyorsult változásaihoz, másrészt a változások irányát és tartalmát cselekvően befolyásolhatják.

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció során törekedjünk arra, hogy a szóban használatos fogalmakat, gondolatokat, érzéseket, tényeket, véleményeket, fogalmazványokat érthetően, a magyar

beszédformáknak megfelelően helyesen használtassuk és azt írásban is helyesen alkalmazzassuk. A tanulók szóbeli és írásbeli munkáit ellenőrizzük, javítjuk. Minden körülmények között tekintettel kell lenni azokra a tanulókra is, akik különböző kommunikációs zavarokkal küzdenek. Ezeknek a tanulóknak a szóbeli közléseink, beszédünk tagoltabbá tételével segíthetünk a jobb megértésben.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció alapkövetelményei az által tudjuk érvényre juttatni, ha az értő olvasás során felmerülő technikatörténeti személyiségek neveit az adott nyelvnek megfelelően helyesen ejtessük ki. Nem engedhető meg az idegen szavak, kifejezések, nevek elnagyolt kiejtése. Ugyanezt kell megkövetelni idegen nyelvű technológiai folyamatok kiejtésénél is.

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia elsősorban olyan gyakorlati feladatokkal fejleszthető, ahol a mérésnek, mértékegységeknek, mértékegység váltásának, a logikus gondolkodásnak, következtetéseknek, számolásnak van szerepe. Számos ilyen feladat megoldása során (anyagigény számítása, ráfordított idő számítása, adott érték mérése stb.) ösztönözzük a tanulókat a megoldás önálló elvégzésére, a tanult ismeretek felelevenítésére, a pontosságra.

Természettudományos és technikai kompetencia

A természettudományos kompetencia az ismereteknek és készségeknek azt a rendszerét jelöli, amelynek megfelelő szintje lehetővé teszi, hogy a tanuló megértse, megfigyelhesse a technikai környezet természeti környezetre, emberekre gyakorolt hatását, megfelelő ismeretek és módszerek felhasználásával leírjuk és magyarázzuk a természet jelenségeit és folyamatait, bizonyos feltételek mellett előre jelezve azok várható kimenetelét is. Segít abban, hogy megismerjük, illetve megértsük természetes és mesterséges környezetünket, és ennek megfelelően irányítsuk cselekedeteinket. A technikai kompetencia ennek a tudásnak az alkotó alkalmazása az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében.

A természettudományos és technikai kompetencia birtokában mozgósítani tudjuk természettudományos és műszaki műveltségünket a munkában és a hétköznapi életben, amikor új technológiákat, eszközöket, berendezéseket ismerünk meg és működtetünk, amikor a tudományos eredményeket a hétköznapi életben alkalmazzuk egyéni és közösségi célok érdekében, vagy természettudományos és műszaki műveltséget igénylő döntéseket hozunk.

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia a következő készségeken, tevékenységeken alapul: az információ felismerése (azonosítása), visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje; digitális tartalomalkotás és - megosztás, továbbá kommunikációs együttműködés az interneten keresztül. Területünkön megfelelő digitális adathordozók, linkek, prezentációk elkészítése során, valamint számítógép alkalmazásával, robottechnika bemutatásával valósítható meg.

Szociális és állampolgári kompetencia

A személyes, értékalapú, személyek és kultúrák közötti párbeszédre nyitott szociálisan érzékeny, megfelelően konfliktuskezelő, közösségbe beilleszkedő állampolgári tulajdonságokkal rendelkező, jogait és felelősségét tudó állampolgárokká válhassanak.

Ennek érdekében az életviteli órákon essen szó az aktuális tananyaghoz kapcsolódó politikai és társadalmi eseményekről, egyes, közösségeket érintő változások várható hatásairól. Helyi és régiós, emberek életminőségét befolyásoló beruházások, technikai változások várható hatásairól. Alkosson véleményt a tanuló, képes legyen ütköztetni nézeteit és tudjon érvelni. Hasznosítsa a családból származó információit.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és a vállalkozói kompetencia segíti az embert, hogy igyekezzék megismerni tágabb környezetét, és ismeretei birtokában képes legyen a kínálkozó lehetőségek megragadására. Ez tudást, kreativitást, újjátásra való törekvést és kockázatvállalást jelent, valamint azt, hogy az egyén céljai érdekében terveket készít és valósít meg. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek, készségeknek és magatartásformáknak, amelyekre a mindennapi életben, a társadalomban és a munkahelyen szükség van.

Olyan készségek, képességek tartoznak ide, mint a tervezés, a szervezés, az irányítás, a vezetés, a feladatok megosztása, az elemzés, a kommunikáció, a jó ítélőképesség, a tapasztalatok értékelése, a kockázatfelmérés és -vállalás, a munkavégzés egyénileg és csapatban, valamint az etikus magatartás.

Megvalósítása a különböző munkaformák alkalmaztatásával, egy-egy saját döntés alapján történő munkadarab kivitelezésében, ügyesebb, gyorsabban dolgozó tanúk segítségadásával, tanuló csoportvezetők kiválasztódásával lehetséges.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőkészség megvalósítása elsősorban az egyes anyagcsoportokhoz tartozó alkotások, régebbi technológiák, munkafogások bemutatásával, saját munkadarab esztétikus, mások által is elismert minőségben való előállításával, annak felületkezelésével, valamint a saját és társainak munkájának megbecsülésével válik valósággá.

A hatékony, önálló tanulás

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az ember képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve a hatékony gazdálkodást az idővel és az információval.

Ennek színtere a tanóra. Arra kell törekedni, hogy ezen a nevelési területen a tanulók az ismereteket a tanórán sajátítsák el, a gyakorlati feladatokat az órán végeztessük el, csak a teljesen kész munkadarabot vihesse haza a tanuló. Ennek érdekében adni kell lehetőséget pót foglalkozásokra, ahol a tanuló a hiányzó tevékenységet, hiányos tananyagot bepótolhassa, abból újból felkészülhessen. Készítsük a tanulókat a lényeg kiemelésére, a vázlat készítésére, folyamatábrák készítésére. Ahhoz, hogy a tanuló tanulni tudjon, ismertessük meg azokkal a tanulási módszerekkel, amelyek birtokában a legjobban tudja megtanulni azt a tartalmi anyagot, amit elvárunk tőle.

Nevelési területek, kiemelt fejlesztési feladatok

Erkölcsei nevelés (er.)

- Célja: az erkölcsi érzék fejlesztése, a cselekedeteinkért és tetteinkért való felelősségvállalás, a közösségi beilleszkedés segítése, felelős életvitelre való felkészítés. Alapja a **példamutatás**. Az ember legalapvetőbb célja, hogy boldog legyen. Így fontos a családért, barátokért, embertársainkért, a hazáért viselt áldozatkész magatartás kialakítása. Törekedni kell olyan készségek megalapozására és fejlesztésére, mint *a kötelességtudat, a munka megbecsülése, mértéktartás és tisztesség, a korrupció elleni fellépés. A közösségi szokások elfogadása, társadalmi események megértése, az együttérzés, szolidaritás, segítőkészség, a tisztelet, az illem, udvariasság, az előítélet-mentesség.*

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés (nem.)

Hozzá tartozik a múlt megbecsülése, a jövőbe vetett hit, a mértéktartó hazaszeretet az egész magyarság története, tájaink, épített és természeti környezetünk megbecsülése, történelmi személyiségeink irodalmáraink, tudósaink ismerete. Ugyanakkor tudatosítani kell, hogy mi „befogadó nemzet” vagyunk, így a származás, a faj, vallás, a más kultúra nem jelenthet megkülönböztetést. Magyar az, aki annak vallja magát, akár országon belül, akár országon kívül is éljen.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés (áll.)

Hazánk demokratikus jogállam. Ezért kiemelkedő feladat a cselekvő állampolgári magatartás, a törvénytisztelet, az erőszakmentesség, a méltányosság beláttatása és kialakítása. Ismerjék jogait és kötelességeiket. A részvétel a közügyekben megköveteli a kreatív, önálló cselekvésre képes, megbízható jellemvonások kialakítását.

Önismeret és társas kultúra fejlesztése.(ön.)

Az önismeret a társas kultúra alapja. A nevelés-oktatás folyamatban kialakított készségekre és jártasságokra támaszkodva alakuljon ki „én” képük, ami a realitásokra épüljön, ami alapján alakuljanak ki az egészséges életmódra, a kockázatvállalásra, a kritikus gondolkodásra, mérlegelési és döntési, konfliktuskezelési helyzetekre a megfelelő képességei.

Jó fejlesztési lehetőséget kínál a tanulók önértékelési rendszere.

Családi életre nevelés (csa.)

Igen fontos feladat. Sok a csonka családból érkező tanuló, aki nem is igazán tudja a gyakorlatból, hogy mit is jelent az, hogy „család”. Ebből adódóan célszerű a tanulók családi hátterével is tisztában lenni, hogy a tananyag feldolgozása során – amire a háztartási ismeretek bő lehetőséget biztosítanak – megfelelő tapintattal tudjunk élni olyan kérdésekben, mint anya, apa, testvér, rokonok. Fontos a család felépítésének megismerése, a családi munkamegosztás tisztán látása, a családhoz kötődő érzelmi háttér feltárása. Hagyjuk sokat beszélni a tanulókat a családjukról!

A testi és lelki egészségre nevelés. (te.)

„Ép testben ép lélek” Megfelelő testkultúra a tanórákon. A testtartás munka közben. A testergonómiája. A legfontosabb cél: Az egészség megőrzése. Egészséges életvitel, táplálkozás, tisztálkodás. Balesetveszélyes helyzetek, tevékenység kerülése. Tisztában kell lenniük az egészségkárosítás (dohány, ital, drog) egészségre gyakorolt negatív hatásával, azok kihatásával a felnőtt korra.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség (fel.)

Az együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes felelősségvállalás azok iránt akik valami okból hátrányos helyzetbe kerültek. (tanulópárok, megfelelő csoportalakítás, figyelés egymásra, problémák időben való felismerése.)

Fenntarthatóság, környezettudatosság (fen.)

Élhető környezet. A természeti és mesterséges környezet összhangja. Az emberi munka, tevékenység ne legyen környezetkárosító. A tananyagon keresztül mutassuk be az egyes emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatását, annak következményeit az emberiségre. Úgy éljünk, hogy a bolygó továbbra is fennmaradjon. Minden lehetőséget ragadjunk meg azért, hogy ezeket a folyamatokat érthető módon bemutassuk.

Pályaorientáció (pály.)

A pályaorientációnak elő kell segíteni a tanulók pálya- és szakmaválasztási érettségének kialakulását, olyan képességek és készségek begyakorlásával, aminek gyakorlása során a tanuló könnyebben döntheti el élete további útját. Ezért kell (kellene) minél több anyaggal, művelettel, eszközzel, ezeken keresztül a megfelelő szakmákról, átfogó képet nyújtani.

(üzemlátogatások, szakipari műhelylátogatás, filmvetítés, szakmabeli emberek elbeszélése, középiskolai tájékoztatók)

Gazdasági és pénzügyi nevelés (ga.)

Gazdaságossági számítások során mutassuk be, hogy a munka költségekkel jár. Ismertessük meg a költségszámítás lényegét, a hitelezés és pénzügyi kezelés intézményeit, valamint azt, hogy mindenki saját maga is felelős a gazdasági, pénzügyi döntéseiért. Nagyon fontos, hogy az ember jól számoljon, jól mérje fel lehetőségeit, és tisztában legyen azzal, hogy az anyagi javak hajhászása, mindig következményekkel jár.

Médiatudatosságra nevelés (mé)

Az információ megszerzésének ma már sok lehetősége van (internet, mozgó képek, reklámok, filmek, nyomtatott sajtó, könyvek, stb)

Meg kell tanulni, hogy mikor melyik formából válasszam a számomra megfelelő információt. Ezért a tanórákon a média valamennyi lehetséges módját alkalmazzuk. Lehetőleg sajátítsuk el a tanulókkal a kritikus médiahasználat képességét.

A tanulás tanítása (ta.)

Az iskola alapvető feladata. A tanítási folyamatban kapjon útbaigazítást a tanuló arra vonatkozóan, hogyan szerezheti meg és alkalmazhatja az ismereteket. Meg kell tanítani a régebbi ismeretek mozgósítási lehetőségére, a könyvtárhasználatra, a z egyéb információhordozók célzott alkalmazására. *Olyan tudást kell kialakítani, amit a tanuló új helyzetekben is képes alkalmazni*

Összefoglalva: Nem tantárgyat tanítunk, hanem gyereket A nevelési – tanítási folyamatban meg kell találni azokat a hagyományokat, értékeket, amelyek alkalmazásával a boldog gyermekkor után a tanítványaink érett személyiséggé és sikeres felnőtte válhassanak.

A) ALAPELVEK, CÉLOK

A műveltségterület a mesterséges (technikai), a természeti és a társas-társadalmi környezet tapasztalati megismerésére, elsősorban a mindennapi életvezetéshez szükséges gyakorlati tudás megszerzésére nyújt lehetőséget. Ezáltal hozzájárul a természettudományos és technikai kompetencia, a hatékony, önálló tanulás, a szociális és állampolgári kompetencia, valamint a kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia kialakításához. Erősíti a tanulók elkötelezettségét az egészség- és környezettudatos életvitel iránt. Főbb területei: a családi életre

való felkészítés, a háztartási ismeretek, az egészségfejlesztés, valamint a közlekedési és műszaki kultúra. Az Életvitel és gyakorlat műveltségterület kiemelt célja a gyakorlati tevékenységekhez szükséges készségek és képességek fejlesztése, a szakszerű eszközhasználat elsajátítása, az alapvető technológiai folyamatok megismerése, a munka megbecsülése, végső soron a pozitív alkotó magatartás kialakítása. Az ismerkedés a mindennapok tárgyi környezetével segíti a felelős, környezettudatos beállítottság és a kritikus fogyasztói magatartás kialakítását.

A tevékenységek, szakmák és életpályák bemutatása, megalapozza a tanulók pályaválasztását. A problémák megoldásában és a nehézségek leküzdésében szerzett jártasság segíti őket, hogy megállják a helyüket a munka világában. A műveltségterület életszerű feladatokkal és eljárásokkal dolgozik, kapcsolatot teremtve az iskolai tanulás és az iskolán kívüli világ között.

Iskolánkban kiemelt célja még a nevelési területnek a közlekedési ismereteken keresztül a közlekedési kultúra fejlesztése, valamint a település és közvetlen környékének infrastruktúrájának megismerése.

B) FEJLESZTÉSI FELADATOK az 5.-6. osztályokban

A fejlesztési feladatok szerkezete

<ol style="list-style-type: none">
1. Az emberi tevékenységek környezete
2. Pályaorientáció és a munka világa
3. Tervezés, kivitelezés, ellenőrzés<ol style="list-style-type: none">
3.1. <i>A tevékenység információforrásainak használata</i>
3.2. <i>Tervezés</i>
3.3. <i>Kivitelezés</i>
4. Munkavégzési, tanulási szokások, attitűdök<ol style="list-style-type: none">
4.1 <i>Rend, szabálykövetés</i>
4.2 <i>Egészség- és környezettudatosság, takarékoság, hatékonyság</i>
---

1. Az emberi tevékenységek környezete

- Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése.
- A környezet elemeinek vizsgálata, jellemzőinek megismerését célzó egyéni érdeklődés fejlesztése, tapasztalatokkal való összekapcsolása.
- A saját felelősség belátása és érvényesítése a közvetlen környezet alakításában.
- Az emberi tevékenység hatása a környezetre, környezetkímélő technológiák és eljárások, környezeti terhelés csökkentésének lehetőségei.

2. Pályaorientáció és a munka világa

- Véleményalkotás az egyes szakmákról, munkatevékenységekről. Felhasználva a családban szerzett tapasztalatokat.
- A tervezett pálya jellemzői, összevetése a személyes elképzelésekkel, a lehetőségek helyes megítélése, reális önértékelés.

3. Tervezés, kivitelezés, ellenőrzés

3.1. A tevékenység információforrásainak használata

- Az egyéni tevékenységhez, tervekhez kapcsolódó szöveges, rajz, kép, illetve hang alapú információk célzott keresése tapasztalati, valamint nyomtatott és elektronikus forrásokban. A munka során felhasznált anyagok technológiai tulajdonságainak

3.2. Tervezés

- Mintakövetéssel a feladat végrehajtási lépéseinek megtervezése, a szükséges idő, anyag, munkamennyiség becslése.
- Adott produktumhoz tervrajz készítése és a feladat végrehajtási lépéseinek megtervezése.
- Adott produktumhoz tervrajz és folyamatterv készítése.

3.3. Kivitelezés

- Egyes szakmákhoz, foglalkozásokhoz kapcsolódó tevékenységek kipróbálása, megismerése játékhelyzetekben.
- A tevékenységhez használt szöveges, rajzos és képi minta követéséből származó egyszerű utasítások, tervek végrehajtása.
- Egyszerű egyéni tevékenységek műveleti sorrendje.

A tevékenység biztonsága

- A munkában, a környezetben, a közlekedésben, a tevékenységhez kapcsolódó baleseti veszélyek és más biztonsági kockázatok felismerése és elhárítása, a megelőzés módjai, eszközei, a segítségnyújtás lehetőségeinek ismerete, gyakorlása.
- Gyermekbalesetek megbeszélése, az okok azonosítása, a megelőzés, az elhárítás, a segítségnyújtás lehetőségeinek ismertetése, gyakorlása.
Figyelem és elővigyázatosság; a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra.
- Biztonsági és katasztrófavédelmi alapok elsajátítása és alkalmazása.

A tevékenység produktivitása (Évente legalább 2 produktum, munkadarab)

- Produktív tevékenységek, anyagalakítás, ételkészítés, tárgykészítés, - átalakítás, javítás, szerelés, építés, a környezeti elemek állapotának alakítása, növény- és állatgondozás, a társakra, önmagára irányuló feladatok elvégzése, ezek elemeinek, összetevőinek játékos kipróbálása, gyakorlása.
- Az eszközök célnak és rendeltetésnek megfelelő, biztonságos használata.
Kéz ügyesség, mozgáskoordináció, jó testtartás, megfelelő erő kifejtés.

4. Munkavégzési, tanulási szokások, attitűdök

4.1. Rend, szabálykövetés

- Igényesség a kulturált környezet iránt: a tanulás, a gyakorlati munka, a játék és a szabadidő tereinek rendje, tisztasága.

- Elkötelezettség fejlesztése a feladatok, tevékenységek elvégzésében, feladatvállalás mások és a közösség érdekében is.

4.2 Egészség- és környezettudatosság, takarékoság, hatékonyság

- A tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó hatékonysági, takarékosági lehetőségek felismerése, a mennyiségek becslése, mennyiségérzék fejlesztése.
- A feladat, a ráfordítások és az eredmény, a haszon együttes mérlegelése, a megtakarítási lehetőségek felismerése, a hatékonyság, az egészség- és a környezettudatosság érvényesítése a mindennapi tevékenységekben.

C) KÖZMŰVELTSÉGI TARTALMAK 5. 6. osztályfokon

5. osztály

Tanítási óra: heti 1 tanóra, évi 38 óra

Tanítás megvalósítása: Egyik héten összevont tanulócsoporthoz, elsősorban elméletibb tananyaggal, másik héten leány, fiúbontásban, inkább gyakorlati jellegű feladatok megoldása.

A tanítás helye: A technika szaktanterem, illetve a gyakorlati műhelyrész.

Értékelés: Osztályzattal

Közműveltségi tartalom az 5. évfolyamon:

1. Család, háztartás

- Rokonsági és generációs kapcsolatok a családban.
- A családi élet színtere a családi otthon.
- Lakókörnyezetek és életmódbeli jellemzők (nagyvárosi, városi, falusi települések, természeti, épített és emberi környezet, gazdasági, szociális eltérések).
- Ételek készítése. Egyéb, a háztartásban és a ház körül végzendő munkák.
- Családi ünnepek, ünnepi terítés, ünnepi szokások, ünnepi ételek.
- Dísznövények, kert, hobbi- és házi kisállatok gondozása.
- Családi munkamegosztás. Időbeosztás, napi- és heti rend.
- Háztartási balesetek megelőzése, elsősegélynyújtás, otthoni betegápolás.
- Egészséges életmód, táplálkozás, tisztálkodás, öltözködés, higiénia, betegség megelőzése.

Tervezett általános óraszám: 8 óra. A leányok ennél többet foglalkoznak a témával.

2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés

- A tárgyak rendeltetése és használati jellemzői. Tárgyak, szerkezetek, modellek előállítás. A tárgyak és a tárgykészítéshez használt anyagok fizikai és technológiai tulajdonságai, (papír, fa, műanyagok, fémek) műszaki dokumentációk készítése.
- Az alkalmazott kéziszerszámok, eszközök, rendeltetészerű, biztonságos, balesetmentes használatának szabályai. (kalapács, csiszolópapír, harapófogó, kerekcsőrű fogó, ecset, ragasztós tubus, csavarhúzó, kés, ráspoly, varrótű, olló, körző, vonalzó, mérőszalag, egyszerű kerti szerszámok ásó, gereblye, kapa)

- A munkatevékenységekhez megfelelő, egészséges és biztonságos munkakörnyezet jellemzői. A takarékoság, a munka közbeni célszerű rend és tisztaság, valamint a kitartó, fegyelmezett, körültekintő munkavégzés szerepe a munka hatékonyságában. (csiszolás, szegelés, ragasztás, festés, felületkezelő anyagok egészségvédelme)
A közlekedéshez kapcsolódó munkadarab készítése. (legalább kettő munkadarab tanulónként)

Tervezett óraszám 18 óra Leányok esetében a konkrét tárgykészítésre fordított óraszám változik, mivel a háztartásvezetési gyakorlatok is ebből az órakeretből lesznek megtarthatók.

3. Közlekedés

- A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályai, a közösségi közlekedés rendje, eszközrendszere; a kulturált közlekedés. Jelzőtáblák és jelentéstartalmuk.
- Menetrendek, információforrások használata, a közlekedés időigénye és költsége.
  - *Közlekedés története, városunk és környékének közlekedési lehetőségei.*
  - *A közlekedés és a települések fejlődésének összefüggései. (helyi sajátosság)*

Tervezett óraszám 6 óra + 3 óra a helyi sajátosságoknak megfelelően.

4. Pályaorientáció, közösségi szerepek

- Községi feladatok vállalása az osztályban, az iskolában.
- A tágabb közösségért (iskola, település) végzett önkéntes munka lehetőségei és jelentősége, a tanuló adottságai és lehetőségei szerint aktív részvétel abban.
- Régi, elfelejtett szakmák bemutatása videóról, összevetése a jelenlegi lehetőségekkel, a megélhetés feltételeivel.

Tervezett óraszám 3 óra (Lakóhelyünk foglalkoztatási struktúrája. Helyi sajátosság 1óra

A tantárgy sajátosságából következik, hogy ezek a témakörök nem különíthetők el mereven egymástól, hiszen az életviteli problémakört csak komplexen célszerű feldolgozni. Ennek megfelelően a tanmenet tartalmazza mindazokat a feladatokat, amelyeket a különböző témakörökben megfogalmazottak megvalósulását eredményezi. Pl. Ha az ősemler mindennapi életét vizsgáljuk, akkor azt az adott történelmi korba elhelyezve vizsgáljuk az élelmiszerszerzés lehetőségeit, eszközeit, de azt azonnal összehasonlítjuk napjaink lehetőségeivel, az egyes családok családi szokásaival, eljutva addig, hogy hogyan célszerű elvégezni a napi, heti bevásárlásokat.

Követelmények az 5. osztály végén (A továbbhaladás feltételei)

- Ismerje:**
- Az iskola és otthona közötti balesetmentes közlekedés lehetőségeit, akár helyből jár iskolába, akár vidékről.
  - Az igénybe vehető közlekedési eszközöket, azok használatának közösségi szabályait, a használatos menetrendeket.
  - A helyi, városi és távolsági közlekedési eszközök sokféleségét, azok jellemzőit.
  - A legfontosabb technikatörténelmi közlekedési eszközöket, képes legyen azokhoz történelmi kor rendelni.
  - Az alapvető munkarendet.

- A biztonságos munkavégzés követelményeit.
- A segítségadás, a segítségkeresés lehetőségeit.
- A falu és város közti legfontosabb szerkezeti, gazdasági, közlekedés kulturális és megélhetőségi lehetőségeit.
- Az egyszerű bevásárlási és ételkészítési eljárásokat.
- A család szerkezetét, ezen belül a családi munkamegosztás lényegét.
- Helyét a családi munkamegosztásban.
- A közös munkavégzés alapvető követelményeit.
- A megfelelő irányokat, kiterjesztéseket a műszaki dokumentációkon.
- A rajzolás szabályait.
- A papír, a fa, a műanyagok, a fémek legalapvetőbb tulajdonságait és azok felhasználási területét.

Legyen jártas:- A vonalzó használatában, a vonalhúzási és mérési műveletek során.
(1 mm pontosság)

- A kalapács, olló, varrótű, ragasztó és csiszolópapír, csavarhúzó, fűrő balesetmentes és szakszerű használatában.
- Alapvető öltésfajták kivitelezésében. (Első sorban a leányok esetében)
- Az egyszerűbb, első sorban a mindennapi közlekedési jelzőtáblák felismerésében.
- A gyalogos és kerékpáros közlekedés alapszabályaiban.
- Az utcai viselkedés normáiban.
- A növényápolás, kisállattartás alapvető szabályaiban.
- A munka befejezése után a munkarend visszaállításában.
- A legalapvetőbb élelmiszerek beszerzésének helyi lehetőségeiben.
- A kerékpár biztonságos használatában.
- A balesetmentes munkavégzési szokásokban.

Készségszinten ismerje: - A tanórák munkarendjét, a tanórákra való érkezés és távozás kialakult rendjét.
- A tanórák viselkedéskultúráját

A tanulók munkájának értékelése. (osztályzattal)

- A tanult ismeretek, tulajdonságok, technológiák, folyamatok elemzése, összefüggések meglátása, esetenként társadalmi és környezeti hatásai. (beszámoló)
- A tanórán mutatott munka.
- A tanuló által készített önálló műszaki dokumentáció, vagy annak kiegészítése.
- A tanuló órai produktuma. (munkadarabok, munkadarab egységek)
- Szorgalmi feladatok.
- Dokumentumok (füzet, jegyzetek, mappa) vezetése
- Technikatörténeti, technológiai folyamatok értő olvasással.
- Filmrészletek elemzése.
- Közlekedéssmereti alapszabályok, táblák és forgalmi helyzetek elemzése.
- Kerékpáros ügyességi feladatok

Az értékelendő követelmények megfogalmazása során gondolni kell azokra az általánostól eltérő képességekkel rendelkező tanulóakra is, akik az integráció miatt a tárgyat a normál tanulókkal együtt tanulják. E tanulók szinte minden osztályközösségben megtalálhatók, eltérő képességi zavarokkal. E tanulóknak, főként az elméleti órák alatt kell megteremtteni azt a sajátos elfoglaltságot, amivel az óra alatt hatékonyan tudnak foglalkozni, nem zavarva ezzel a többségi

órávezetést, viszont ez alatt nekik is fejlődjön valamilyen képességük. Ez leginkább olyan gyakorlati tevékenységgel valósítható meg, ami sajnos további anyagigénnyel lép fel a tantárggyal kapcsolatban. Ennek érdekében a legfontosabb feladatok:

- Év elején fel kell mérni azon tanulók körét, fejlettségi szintjét, velük elvégezhető feladatok körét, az ehhez szükséges tárgyi és anyagi feltételeket.

- Megfelelő ülésrendet kell kialakítani attól függően, hogy milyen szervezést igényelnek a tanórán.

- Előre fel kell készülni olyan tevékenységekkel, ami a tanuló szellemi és testi képességeinek függvényében eredményes óraeltöltést eredményez.

- A gyakorlati foglalkozásokon fokozottan kell figyelni tevékenységükre, nagyobb segítségadással kell velük foglalkozni.

- Amennyiben magatartási rendellenességek is fellépnek, ügyelni kell arra, hogy mindig olyan helyen tartózkodjanak, ahol a magatartásból eredő rendellenesség nem okoz balesetet.

- A követelmények tükrében a képességeiket figyelembe véve kell megállapítani az óra teljesítményük mérőszámát, osztályzatát.

Osztályozó vizsgák követelménye:

Amennyiben valamelyik tanuló az egyes évfolyamokon osztályozó vizsgára kötelezett, úgy az általános követelmények a mérvadóak. De mivel mindent nem lehet tőle számon kérni, ezért arányaiban három kérdéskör összeállítása szükséges abban az esetben, ha a tanuló egy tanórát sem töltött el az év, vagy félév során az iskolában, illetve az adott időszakban nem szerzett osztályzatot:

1. Alapvető ismereteket felmérő feladatlap.
2. Egyszerű műszaki dokumentáció készítése.
3. Egyszerű gyakorlati feladat elvégzése. (egy munkadarab, vagy munkadarab elem elkészítése)

Amennyiben a tanuló az éves órakeretből, vagy a féléves órakeretből valamennyit jelen volt, és ott szerzett osztályzatot, az osztályozó vizsgán ezeket az osztályzatokat figyelembe kell venni olyan formában, hogy adott esetben abból a területből számára kérdést nem kell feltenni. Ilyen esetben előfordul, hogy a három részterület mindegyikére nem kerül sor az osztályozó vizsgán.

6. osztály

Tanítási óra: heti 1 tanóra, évi 38 óra

Tanítás megvalósítása: Egyik héten összevont tanulócsoportok, elsősorban elméletibb tananyaggal, másik héten leány, fiú, bontásban, inkább gyakorlati jellegű feladatok megoldása.

A tanítás helye: A technika szaktanterem, illetve a gyakorlati műhelyrész.

Értékelés: Osztályzattal

Közműveltségi tartalom az 6. évfolyamon:

1. Család, háztartás

- Rokonsági és generációs kapcsolatok a családban.
- A családi élet színtere a családi otthon.
- A házak, lakások változatai, az egyes lakások rezsiköltségei, A rezszi csökkentésének lehetőségei, lakás felosztása, célszerűség, költségszámítások, költséghatékonyság.
- Lakókörnyezetek és életmódbeli jellemzők (nagyvárosi, városi, falusi települések,

- természeti, épített és emberi környezet, gazdasági, szociális eltérések).
- Élelmiszer tartósítása, szezonális ételek készítésének receptjei.
  - Receptek keresése interneten.
  - Befőttek készítésének hőkezelési szabályai.
  - Ételek készítése. Egyéb, a háztartásban és a ház körül végzendő munkák.
    - Konyhai eszközök balesetmentes használata.
    - Balesetek megelőzése az egyéb ház körüli munkák során.
    - A villamos áram életre gyakorolt hatása.
    - Dísznövények, kert, hobbi- és haszonkertek gondozása.
    - Szelektív hulladékgyűjtés, a műanyagok és a környezetvédelem, komposztálás.
  - Családi munkamegosztás. Kerti munkák az egyes évszakokban.
  - Háztartási balesetek megelőzése, elsősegélynyújtás.
  - Egészséges életmód, táplálkozás, tisztálkodás, öltözködés, higiénia.
- Tervezett általános óraszám: 8 óra A leányok ennél többet foglalkozhatnak a témával.*

2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés Éves szinten legalább kettő munkadarab, produktum készítése.

- A tárgyak rendeltetése és használati jellemzői. Tárgyak, szerkezetek, modellek előállítás. A tárgyak és a tárgykészítéshez használt anyagok fizikai és technológiai tulajdonságai, (papír, fa, műanyagok, fémek) műszaki dokumentációk készítése. Nézeti ábrázolás, összeállítási rajz, műszaki kommunikáció, nemzetközi szabványok.
  - Az alkalmazott kéziszerszámok, eszközök, rendeltetészerű, biztonságos, balesetmentes használatának szabályai. (kalapács, csiszolópapír, harapófogó, kerekcsőrű fogó, ecset, ragasztós tubus, csavarhúzó, kés, ráspoly, varrótű, olló, körző, vonalzó, mérőszalag, egyszerű kerti szerszámok ásó, gereblye, kapa)
  - A munkatevékenységekhez megfelelő, egészséges és biztonságos munkakörnyezet jellemzői. A takarékoság, a munka közbeni célszerű rend és tisztaság, valamint a kitarató, fegyelmettség, körültekintő munkavégzés szerepe a munka hatékonyságában. (csiszolás, szegelés, ragasztás, festés, felületkezelő anyagok egészségvédelme) A lakásban használatos egyszerűbb munkadarab tervezése, kivitelezése (legalább kettő munkadarab tanulónként)
- Egészségre ártalmas felületkezelő és felületjavító anyagok balesetvédelme.

Tervezett óraszám 18 óra Leányok esetében a konkrét tárgykészítésre fordított óraszám változhat, mivel a háztartásvezetési gyakorlatok is ebből az órakeretből lesznek megtarthatók.

3. Közlekedés

- A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályai, a közösségi közlekedés rendje, eszközrendszere; a kulturált közlekedés. Jelzőtáblák és jelentéstartalmuk. Közlekedési szituációk elemzése.
- Menetrendek, információforrások használata, a közlekedés időigénye és költsége.
  - *Kerékpáros közlekedési ügyességi feladatok a gyakorlatban. (helyi sajátosság)*

Tervezett óraszám 6 óra + 3 óra a helyi sajátosságoknak megfelelően.

4. Pályaorientáció, közösségi szerepek

- Közösségi feladatok vállalása az osztályban, az iskolában.
- A tágabb közösségért (iskola, település) végzett önkéntes munka lehetőségei és jelentősége, a tanuló adottságai és lehetőségei szerint aktív részvétel abban.
- Szakmák bemutatása videóról, lehetőség szerint üzemplátogatással, összevetése a jelenlegi lehetőségekkel, a megélhetés feltételeivel.

Tervezett óraszám 3 óra

A tantárgy sajátosságából következik, hogy ezek a témakörök nem különíthetők el mereven egymástól, hiszen az életviteli problémakört csak komplexen célszerű feldolgozni. Ennek megfelelően a tanmenet tartalmazza mindazokat a feladatokat, amelyeket a különböző témakörökben megfogalmazottak megvalósulását eredményezi. Pl. Egy családi bevásárlás során, nemcsak a bevásárlás menete ismerhető meg, hanem szót ejtünk a kereskedelemben működő szakmák mivoltáról, kereseti lehetőségekről, milyen képzettségi feltétel szükséges, tudatos vásárlás fogalmával is megismerkedünk, sőt még területet is számolunk és árat is számítunk.

Követelmények az 6. osztály végén (A továbbhaladás feltételei)

- Ismerje:**
- Az iskola és otthona közötti balesetmentes közlekedés lehetőségeit, akár helyből jár iskolába, akár vidékről.
  - Az igénybe vehető közlekedési eszközöket, azok használatának közösségi szabályait, a használatos menetrendeket.
  - A helyi, városi és távolsági közlekedési eszközök sokféleségét, azok jellemzőit.
  - A legfontosabb technikatörténeti közlekedési eszközöket, képes legyen azokhoz történelmi kor rendelni.
  - Az alapvető munkarendet.
  - A biztonságos munkavégzés követelményeit.
  - A segítségadás, a segítségkeresés lehetőségeit.
  - A falu és város közti legfontosabb szerkezeti, gazdasági, közlekedés kulturális és megélhetőségi lehetőségeit.
  - Az egyszerű bevásárlási és ételkészítési eljárásokat.
  - A család szerkezetét, ezen belül a családi munkamegosztás lényegét.
  - Helyét a családi munkamegosztásban.
  - Az egyes lakástípusokat és azok helyiségeinek célszerű elrendezési lehetőségét.
  - A helyiségek célszerű berendezési tárgyait.
  - A lakás alaprajz készítés szabályait.
  - A szelektív hulladékgyűjtés gyakorlati jelentőségét, a komposztálási eljárás szerepét.
  - A közös munkavégzés alapvető követelményeit.
  - A fa, mint a legősibb anyag tulajdonságait, a házi környezetbe való alkalmazás előnyeit: (erezet, mintázat, szín stb.)
  - A megfelelő irányokat, kiterjesztéseket a műszaki dokumentációkon.
  - A rajzolás szabályait.
  - A nézeti képek elhelyezésének rendjét.
  - A méretarányok fogalmát és lehetőségét.
  - Az esztétikus és szakmailag helyes nézeti képkalkotást egyszerű tárgyról.

- A papír, a fa, a műanyagok, a fémek legalapvetőbb tulajdonságait és azok felhasználási területét.
- A magyar Hungarikumok fogalmát annak tartalmát.

- Legyen jártas:**
- Az iskola és otthona közötti balesetmentes közlekedésben, akár helyből jár iskolába, akár vidékről.
  - A helyi és a környékbeli távolsági közlekedési eszközök használatában.
  - A vonalzó használatában, a vonal húzási és mérési műveletek során. (1 mm pontosság)
  - Egyszerű tárgy háromnézetű rajzának elkészítésében.
  - A megfelelő méretarányok alkalmazásában.
  - A műszaki rajzlap előkészítésében, feliratolásában.
  - A kalapács, olló, varrótű, ragasztó és csiszolópapír, ráspoly, csavarhúzó, fúró, gépi szerszámok balesetvédelmében, e szerszámok balesetmentes és szakszerű használatában.
  - Alapvető öltésfajták kivitelezésében. (Első sorban a leányok esetében)
  - Mindennapi közlekedési jelzőtáblák felismerésében, forgalmi helyzetek elemzésében, valamint a közlekedésirányítás rendjében.
  - A használatos kerékpár KRESZ szerinti megfelelőség elbírálásában.
  - A gyalogos és kerékpáros közlekedés alapszabályaiban.
  - Az utcai viselkedés normáiban, közlekedési eszközzel (kerékpárral) is.
  - A növényápolás, kisállattartás alapvető szabályaiban.
  - A munka befejezése után a munkarend visszaállításában.
  - A legalapvetőbb élelmiszerek beszerzésének helyi lehetőségeiben.
  - Élelmiszerek közegészségügyi tárolási szabályaiban.
  - A főzési és sütési, valamint a párolási műveletek alkalmazási lehetőségeiben.
  - A szegelés, csiszolás, ragasztás műveletének elvégzésében.
  - A kerékpár biztonságos használatában.
  - A balesetmentes munkavégzési szokásokban.

Készségszinten ismerje: - A tanórák munkarendjét, a tanórákra való érkezés és távozás kialakult rendjét.

- A tanórák viselkedéskultúráját.
- A kerékpár biztonságos használatát.
- A ceruza és vonalzó együttesének használatát.
- A munkakörnyezet munkarendjét és higiéniai szabályait.
- Néhány egyszerűbb közlekedési szituáció helyes megítélését.

Követelmények az 6. osztály végén:

Ismerje: - Az ember lakóhelyének (házak) típusait, bennük kialakítható lakásformák lehetőségeit, egy korszerű lakás legfontosabb felszerelési tárgyait.

- A lakás helyiségeinek célszerű elhelyezését, az egyes helyiségek átlagos alapterületi igényét.
- Az alapterület kiszámításának lehetőségét.
- Az alapvető munkarendet.
- A biztonságos munkavégzés követelményeit.
- A balesetmentes konyhatechnikákat.
- A segítségadás és segítség kérésének lehetőségeit otthonában, az utcán és a tanórákon.
- A fa, mint legősibb alapanyagunk, műanyagok legfontosabb tulajdonságait, annak hasznosítási lehetőségeit, környezettel összefüggő kérdéseit.
- A környezet megóvásának szükségességét és lehetőségeit.
- A szelektív hulladékgyűjtés szükségességét és gyakorlati megvalósíthatóságát.
- A család szerkezetét, ezen belül a családi munkamegosztás lényegét.
- Helyét a családi munkamegosztásban.
- A közös munkavégzés alapvető követelményeit.
- A megfelelő irányokat a műszaki dokumentációkon.
- A rajzolás szabályait.
- A méretmegadás szabályait.
- A nézeti képek szerkesztésének lehetőségét.
- A méretarányokat, valamint a méretszámok értelmezését.
- Az alapvető közlekedésirányítási jelzéseket, jelzőtáblákat.
- A kerékpár balesetmentes használatának szabályai, a kerékpár felszerelését.

Legyen jártas:

- A vonalzó használatában a vonalhúzási és mérési, méretezési műveletek megvalósításában. (1 mm pontosság), nézeti képek szerkesztésében.
- A kalapács, olló, varrótű, ragasztó és a csiszolópapír, csavarhúzó balesetmentes és szakszerű használatában.
- Az egyszerű, mindennapi közlekedési jelzőtáblák felismerésében.
- A munka befejezése után a munkarend visszaállításában.
- A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályaiban.
- Az utcai viselkedési normákban.
- A legalapvetőbb élelmiszerek beszerzésének helyi lehetőségeivel

- A balesetmentes munkavégzési szokásokban.

Készségszinten ismerje:

- A kerékpár biztonságos használatát.

Az értékelendő követelmények megfogalmazása során gondolni kell azokra az általánostól eltérő képességekkel rendelkező tanulókra is, akik az integráció miatt a tantárgyat a normál tanulókkal együtt tanulják. Ezen tanulók szinte minden osztályközösségben megtalálhatók, eltérő képességi zavarokkal. Ezeknek a tanulóknak, főként az elméleti órák alatt kell megteremteni azt a sajátos elfoglaltságot, amivel az óra alatt hatékonyan tudnak foglalkozni, nem zavarva ezzel a többségi óravezetést, viszont ez alatt nekik is fejlődjön valamilyen képességük. Ez leginkább olyan gyakorlati tevékenységgel valósítható meg, ami további anyagigénnyel lép fel a tantárggyal kapcsolatban.

Ezekre a tanulókra fokozottan oda kell figyelni, függően attól, hogy milyen képességek azok, amik gátolják a normál óravitelben.

Feladatok: - Év elején fel kell mérni azon tanulók körét, fejlettségi szintjét, velük elvégezhető feladatokat, ehhez szükséges tárgyi feltételeket.

- Megfelelő ülésrendet kell kialakítani attól függően, hogy milyen szervezést igényelnek a tanórán.
- Előre fel kell készülni olyan tevékenységgel, ami a tanuló szellemi és testi képességeinek függvényében eredményes óraeltöltést eredményez.
- A gyakorlati foglalkozásokon fokozott figyelemmel kell kísérni tevékenységüket, nagyobb segítségadással kell velük foglalkozni.
- Amennyiben magatartási rendellenességek is fellépnek, ügyelni kell arra, hogy mindig olyan helyen tartózkodjanak, ahol a magatartásból eredő rendellenesség nem okoz balesetet.
- A követelmények tükrében a képességeiket figyelembe véve kell megállapítani az órai teljesítményük mérőszámát, osztályzatát.

Osztályozó vizsgák követelménye:

Amennyiben valamelyik tanuló a 6. évfolyamon osztályozó vizsgát köteles tenni az általános követelmények a mérvadóak. De mivel mindent nem lehet tőle számon kérni, ezért arányaiban három kérdéskör összeállítása szükséges abban az esetben, ha a tanuló egy tanórát sem töltött el az év, vagy félév során az iskolában, illetve az adott időszakban nem szerzett osztályzatot:

1. Alapvető ismereteket felmérő feladatlap.
2. Egyszerű műszaki dokumentáció készítése.
3. Egyszerű gyakorlati feladat elvégzése. (egy munkadarab vagy munkadarab elem elkészítése)

Amennyiben a tanuló az éves, vagy féléves órakeretből valamennyit jelen volt, és ott szerzett osztályzatot, az osztozó vizsgán ezeket az osztályzatokat figyelembe kell venni olyan formában, hogy adott esetben abból a területből számára kérdést nem kell feltenni. Ilyen esetben előfordul, hogy a három részterület mindegyikére nem kerül sor az osztályozó vizsgán.

D) FEJLESZTÉSI FELADATOK a 7. 8. évfolyamon

A fejlesztési feladatok szerkezete

1. Az emberi tevékenységek környezete
2. Pályaorientáció és a munka világa
3. Tervezés, kivitelezés, ellenőrzés
  - 3.1. *A tevékenység információforrásainak használata*
  - 3.2. *Tervezés*
  - 3.3. *Kivitelezés*
4. Munkavégzési, tanulási szokások, attitűdök
  - 4.1 *Rend, szabálykövetés*
  - 4.2 *Egészség- és környezettudatosság, takarékoság, hatékonyság*

3. Az emberi tevékenységek környezete

- Tapasztalatszerzés a környezetből, a tapasztalatok megfogalmazása, rögzítése.
- A környezet elemeinek vizsgálata, jellemzőinek megismerését célzó egyéni érdeklődés fejlesztése, tapasztalatokkal való összekapcsolása.
- A saját felelősség belátása és érvényesítése a közvetlen környezet alakításában.
- Az emberi tevékenység hatása a környezetre, környezetkímélő technológiák és eljárások, környezeti terhelés csökkentésének lehetőségei.
- A csoport irányításának, együttműködési szabályainak megfelelő, összehangolt tevékenység, a konfliktusok megoldási lehetőségeinek feltárása, a társak segítése.

4. Pályaorientáció és a munka világa

- Véleményalkotás az egyes szakmákról, munkatevékenységekről. Felhasználva a családban szerzett tapasztalatokat.
- A tervezett pálya jellemzői, összevetése a személyes elképzelésekkel, a lehetőségek helyes megítélése, reális önértékelés.
- A megélhetést biztosító munkára való alkalmasság nélkülözhetetlen összetevőinek (szaktudás, tanulás, munkakultúra) tudatosítása.

3. Tervezés, kivitelezés, ellenőrzés

3.1. *A tevékenység információforrásainak használata*

- Az egyéni tevékenységhez, tervekhez kapcsolódó szöveges, rajz, kép, illetve hang alapú információk célzott keresése tapasztalati, valamint nyomtatott és elektronikus forrásokban. A munka során felhasznált anyagok technológiai tulajdonságainak
- A tevékenységekhez szükséges információk kiválasztása és alkalmazása. A különböző eredetű információk szűrése, értékelése, összekapcsolása, érvényességük kiterjesztése.

3.2. Tervezés

- Mintakövetéssel a feladat végrehajtási lépéseinek megtervezése, a szükséges idő, anyag, munkamennyiség becslése.
- Adott produktumhoz tervrajz készítése és a feladat végrehajtási lépéseinek megtervezése.
- Adott produktumhoz tervrajz és folyamatterv készítése a felmerülő igények, a rendeltetés, az eljárás, a választott anyag, a szerkezet, az eszközök és a módszerek figyelembevételével.

3.3. Kivitelezés

- Egyes szakmákhoz, foglalkozásokhoz kapcsolódó tevékenységek kipróbálása, megismerése játékhelyzetekben.
- A tevékenységhez használt szöveges, rajzos és képi minta követéséből származó egyszerű utasítások, tervek végrehajtása.
- Egyszerű egyéni és kollektív tevékenységek műveleti sorrendjének, időbeosztásának és térbeli rendjének meghatározása, illetve megtartása az adott algoritmus és eljárások keretei között.

A tevékenység biztonsága

- A munkában, a környezetben, a közlekedésben, a tevékenységhez kapcsolódó baleseti veszélyek és más biztonsági kockázatok felismerése és elhárítása, a megelőzés módjai, eszközei, a segítségnyújtás lehetőségeinek ismerete, gyakorlása.
- Gyermekbalesetek megbeszélése, az okok azonosítása, a megelőzés, az elhárítás, a segítségnyújtás lehetőségeinek ismertetése, gyakorlása.
Figyelem és elővigyázatosság; a tervezett és az aktuálisan végzett tevékenységgel kapcsolatos veszélyérzet kialakítása, törekvés a biztonságra.
- Biztonsági és katasztrófavédelmi alapok elsajátítása és alkalmazása.
- Balesetek, káresetek elemzéséből, egészségkárosító hatásokról és más veszélyekről tanult ismeretekből származó következtetések érvényesítése. A megelőzés módjai, eszközei, a segítségnyújtás lehetőségeinek ismerete, gyakorlása. Elképzelt, modellezett tevékenységekkel kapcsolatos reális veszélyérzet, a biztonságos tevékenység feltételeinek előzetes megítélése.
- A saját és a környezetben lévők tevékenységével összefüggő egészségkárosító hatások azonosítása, elemzése.

A tevékenység produktivitása

- Produktív tevékenységek, anyagalakítás, ételkészítés, tárgykészítés, - átalakítás, javítás, szerelés, építés, a környezeti elemek állapotának alakítása, növény- és állatgondozás, a társakra, önmagára irányuló feladatok elvégzése, ezek elemeinek, összetevőinek játékos kipróbálása, gyakorlása.
- Az eszközök célnak és rendeltetésnek megfelelő, biztonságos használata. Kézügyesség, mozgáskoordináció, jó testtartás, megfelelő erőkifejtés.
- Adott foglalkozáshoz, munkakörhöz tartozó produktív feladatok, munkafolyamatok elvégzése, illetve ezekről információszerzés megfigyelés útján.
- Az egyes tevékenységi részletek, összetevők (pl. kézügyesség, munkabírás, elméleti tudás) szerepének felismerése a különböző szakmákban.

- Az eszközök kiválasztása, a szerkezet, a működés, a használati szabályok megismerése, biztonságos, a gyakorlottságnak megfelelő óvatossággal történő kezelése önállóan, illetve szükség szerinti tájékozódás, betanulás, kipróbálás után.

4. Munkavégzési, tanulási szokások, attitűdök

4.1. Rend, szabálykövetés

- Igényesség a kulturált környezet iránt: a tanulás, a gyakorlati munka, a játék és a szabadidő tereinek rendje, tisztasága.
- Elkötelezettség fejlesztése a feladatok, tevékenységek elvégzésében, feladatvállalás mások és a közösség érdekében is.

4.2 Egészség- és környezettudatosság, takarékoság, hatékonyság

- A tevékenységhez közvetlenül kapcsolódó hatékonysági, takarékosági lehetőségek felismerése, a mennyiségek becslése, mennyiségérzék fejlesztése.
- A feladat, a ráfordítások és az eredmény, a haszon együttes mérlegelése, a megtakarítási lehetőségek felismerése, a hatékonyság, az egészség- és a környezettudatosság érvényesítése a mindennapi tevékenységekben.

7. osztály

Tanítási óra: heti 1 tanóra, évi 38 óra

Tanítás megvalósítása: Egyik héten összevont tanulócsoportok, elsősorban elméletibb tananyaggal, másik héten leány- fiúbontásban, inkább gyakorlati jellegű feladatok megoldása.

A tanítás helye: A technika szaktanterem, illetve a gyakorlati műhelyrész.

Értékelés: Osztályzattal

Közműveltségi tartalom az 7. évfolyamon:

1. Család, háztartás

- Energiatakarékosság a családban, ésszerű és ésszerűtlen takarékoság.
- A családi élet színtere a családi otthon.
  - Az otthon energia ellátása, vízellátása, szennyvíz elvezetési rendszerek, vóvíz ellátás, belvíz, csapadékvíz elvezetése.
  - A lakókörnyezet fűtése, fűtési rendszerek és azok hatásfoka, hőszigetelés.
  - A különböző tüzeléstechnikák balesetvédelme, gázpalackok használata.
  - Rezsiköltségek, takarékoság a rezsiköltségen, ésszerű takarékoság.
  - A lakás áramellátása, a villamos áram veszélyei, biztosítékok, biztonság.
- Lakókörnyezetek és életmódbeli jellemzők (nagyvárosi, városi, falusi települések, természeti, épített és emberi környezet, gazdasági, szociális eltérések).
  - Hulladék gyűjtése, szelektív hulladékgyűjtés a gyakorlatban.
  - Élelmiszer tartósítása, szezonális ételek készítésének receptjei.
  - Receptek keresése interneten.
  - Befőttek készítésének hőkezelési szabályai.

- Ételek készítése. Egyéb, a háztartásban és a ház körül végzendő munkák.
    - Konyhai eszközök balesetmentes használata, különös tekintettel a villamos gépekre.
    - Balesetek megelőzése az egyéb ház körüli munkák során.
    - A villamos áram életre gyakorolt hatása.
  - Dísznövények, kert, hobbi- és haszonkertek gondozása.
    - Szelektív hulladékgyűjtés, a műanyagok és a környezetvédelem, komposztálás.
  - Családi munkamegosztás. Kerti munkák az egyes évszakokban.
  - Háztartási balesetek megelőzése, elsősegélynyújtás.
  - Egészséges életmód, táplálkozás, tisztálkodás, öltözködés, higiénia, betegség megelőzése.
    - Család megélhetése, jövedelem források, napi életvitel, munkanélküliség.
- Tervezett általános óraszám: 8 óra A leányok ennél többet foglaloznak a témával.*

2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés

- A tárgyak rendeltetése és használati jellemzői. Tárgyak, szerkezetek, modellek előállítás. A tárgyak és a tárgykészítéshez használt anyagok fizikai és technológiai tulajdonságai, (fa, műanyagok, fémek) műszaki dokumentációk készítése. Nézeti ábrázolás, összeállítási rajz, műszaki kommunikáció, nemzetközi szabványok, egyszerű áramkörök tervezése.
- Az alkalmazott kéziszerszámok, eszközök, rendeltetészerű, biztonságos, balesetmentes használatának szabályai. (kalapács, csiszolópapír, harapófogó, kerekcsőrű fogó, ecset, ragasztós tubus, csavarhúzó, kés, ráspoly, varrótű, olló, körző, vonalzó, mérőszalag, egyszerű kerti szerszámok ásó, gereblye, kapa)
  - Varrás, kötés, vagy horgolás alkalmazása a leányoknál.
  - Egyszerű kötött, horgolt vagy varrott munkadarab készítése.
  - Gépi varrás megismerése.
- A munkatevékenységekhez megfelelő, egészséges és biztonságos munkakörnyezet jellemzői. A takarékoság, a munka közbeni célszerű rend és tisztaság, valamint a kitarató, fegyelmezett, körültekintő munkavégzés szerepe a munka hatékonyságában. (csiszolás, szegelés, ragasztás, festés, felületkezelő anyagok egészségvédelme) A lakásban használatos egyszerűbb munkadarab tervezése, kivitelezése (legalább kettő munkadarab tanulónként)

Egészségre ártalmas felületkezelő és felületjavító, felülettisztító anyagok balesetvédelme.

Tervezett óraszám 18 óra Leányok esetében a konkrét tárgykészítésre fordított óraszám változik, mivel a háztartásvezetési gyakorlatok is ebből az órakeretből lesznek megtarthatók.

3. Közlekedés

- A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályai.
  - A kerékpáros közlekedés feltételei.
  - A készséges, együttműködő közlekedő ember jellemzői.
  - A biztonságos kerékpáros közlekedés fejlesztése.
  - Felkészülés a balesetmentes forgalomban való közlekedésre.
  - Jelzőtáblák és jelentéstartalmuk. Közlekedési szituációk elemzése.

- Közlekedéstörténet, motorok fejlődése, feltalálók és találmányok.
- A járműfejlesztés jövője.
- *Kerékpáros közlekedési ügyességi feladatok a gyakorlatban. (helyi sajátosság)*

Tervezett óraszám 6 óra + 4 óra a helyi sajátosságoknak megfelelően.

4. Pályaorientáció, közösségi szerepek

- Községi feladatok vállalása az osztályban, az iskolában, a családban.
- A tágabb közösségért (iskola, település) végzett önkéntes munka lehetőségei és jelentősége, a tanuló adottságai és lehetőségei szerint aktív részvétel abban. Mit tehetnek tágabb környezetem rendjéért?
- Szakmák bemutatása videóról, lehetőség szerint üzemlátogatással, összevetése a jelenlegi lehetőségekkel, a megélhetés feltételeivel.
- Megélhetés az egyes szakmákból, karrier, vállalkozási, alkalmazotti lét jellemzői.

Tervezett óraszám 2 óra

A tantárgy sajátosságából következik, hogy ezek a témakörök nem különíthetők el mereven egymástól, hiszen az életviteli problémakört csak komplexen célszerű feldolgozni. Ennek megfelelően a tanmenet tartalmazza mindazokat a feladatokat, amelyeket a különböző témakörökben megfogalmazottak megvalósulását eredményezi. Pl. A lakás fűtési lehetőségeinek tárgyalása során kerül megbeszélésre a gázzal való fűtési lehetőség, a gázellátás, a földgáz kitermelése, szállítása, gázpalack és veszélyei, gázszerelők munkája, rezsiköltség csökkentés lehetőségei.

Követelmények az 7. osztály végén:

- Ismerje:** - Az ember lakóhelyének (házak) fűtési típusait, meleg vízzel való ellátási lehetőségeit, a szennyvíz elvezetésének lehetőségét, a csatornarendszerek funkcióját, a szennyvíztisztítás szükségességét.
- A lakás helyiségeinek célszerű villamos ellátását, a villamos rendszer balesetmentes használatát, az áramtalanítás lehetőségét, a takarékos izzók használatának szükségességét.
  - Az egyes energiaszolgáltatók számláin feltüntetett paramétereket.
  - A reklamáció lehetőségét, módját.
  - Az alapvető munkarendet.
  - A biztonságos munkavégzés követelményeit.
  - A balesetmentes konyhatechnikákat.
  - A segítségadás és segítség kérésének lehetőségeit otthonában, az utcán és a tanórákon.
  - A fa, mint legősibb alapanyagunk, műanyagok, fémek legfontosabb tulajdonságait, annak hasznosítási lehetőségeit, környezettel összefüggő kérdéseit.
  - A környezet megóvásának szükségességét és lehetőségeit.
  - A szelektív hulladékgyűjtés szükségességét és gyakorlati megvalósíthatóságát.
  - A család szerkezetét, ezen belül a családi munkamegosztás lényegét.
  - Helyét a családi munkamegosztásban.
  - Az egyszerű kézi varrási eljárásokat, valamint a gépi varrás alapjait tanári segítséggel.
  - Az esztétikus öltözködés szabályait.
  - A közös munkavégzés alapvető követelményeit.
  - A megfelelő irányokat a műszaki dokumentációkon.

- A rajzolás szabályait.
- A méretmegadás szabályait.
- A nézeti képek szerkesztésének lehetőségét.
- A méretarányokat, valamint a méretszámok értelmezését.
- Az alapvető közlekedésirányítási jelzéseket, jelzőtáblákat.
- A kerékpár balesetmentes használatának szabályai, a kerékpár felszerelését.

Legyen jártas:

- A vonalzó használatában a vonal húzási és mérési, méretezési műveletek megvalósításában. (1 mm pontosság), nézeti képek pontos és esztétikus szerkesztésében.
- A kalapács, olló, tű, ragasztó és a csiszolópapír, csavarhúzó balesetmentes és szakszerű használatában.
- Az egyszerű, mindennapi közlekedési jelzőtáblák felismerésében.
- Egyszerű forgalmi helyzetek elemzésében.
- A munka befejezése után a munkarend visszaállításában.
- A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályaiban.
- Az életkorra jellemző utcai viselkedési normákban.
- A legalapvetőbb élelmiszerek felhasználhatóságában.
- Az egyszerű ételkészítés higiéniai követelményeivel.
- A balesetmentes munkavégzési szokásokban.

Készségszinten ismerje:

- A kerékpár biztonságos használatát.
- A megismert kézi szerszámok használatát (olló, varrótű, kalapács, fogó, kés, csiszolópapír, csavarhúzó,
- Egyszerű rajzeszközök (vonalzó, ceruza, radír, körző) használatát.
- Lakó és iskola környezetének közlekedési rendjét, annak gyakorlatban való alkalmazását.
- A távolsági közlekedésben való tájékozódást.

Az értékelendő követelmények megfogalmazása során gondolni kell azokra az általánostól eltérő képességekkel rendelkező tanulóakra is, akik az integráció miatt a tantárgyat a normál tanulókkal együtt tanulják. Ezen tanulók szinte minden osztályközösségben megtalálhatók, eltérő képességi zavarokkal. Ezeknek a tanulóknak, főként az elméleti órák alatt kell megteremteni azt a sajátos elfoglaltságot, amivel az óra alatt hatékonyan tudnak foglalkozni, nem zavarva ezzel a többségi óravezetést, viszont ez alatt nekik is fejlődjön valamilyen képességük. Ez leginkább olyan gyakorlati tevékenységgel valósítható meg, ami további anyagiággal lép fel a tantárggyal kapcsolatban.

Ezekre a tanulókra fokozottan oda kell figyelni, függően attól, hogy milyen képességek azok, amik gátolják a normál óravitelben.

Feladatok: - Év elején fel kell mérni azon tanulók körét, fejlettségi szintjét, velük elvégeztethető feladatokat, ehhez szükséges tárgyi feltételeket.

- Megfelelő ülésrendet kell kialakítani attól függően, hogy milyen szervezést igényelnek a tanórán.
- Előre fel kell készülni olyan tevékenységgel, ami a tanuló szellemi és testi képességeinek függvényében eredményes óraeltöltést eredményez.
- A gyakorlati foglalkozásokon fokozott figyelemmel kell kísérni tevékenységüket, nagyobb segítségadással kell velük foglalkozni.

- Amennyiben magatartási rendellenességek is fellépnek, ügyelni kell arra, hogy mindig olyan helyen tartózkodjanak, ahol a magatartásból eredő rendellenesség nem okoz balesetet.
- A követelmények tükrében a képességeiket figyelembe véve kell megállapítani az órai teljesítményük mérőszámát, osztályzatát.

Osztályozó vizsgák követelménye:

Amennyiben valamelyik tanuló a 7. évfolyamon osztályozó vizsgát köteles tenni az általános követelmények a mérvadóak. De mivel mindent nem lehet tőle számon kérni, ezért arányaiban három kérdéskör összeállítása szükséges abban az esetben, ha a tanuló egy tanórát sem töltött el az év, vagy félév során az iskolában, illetve az adott időszakban nem szerzett osztályzatot:

4. Alapvető ismereteket felmérő feladatlap.
5. Egyszerű műszaki dokumentáció készítése.
6. Egyszerű gyakorlati feladat elvégzése. (egy munkadarab vagy munkadarab elem elkészítése)

Amennyiben a tanuló az éves, vagy féléves órakeretből valamennyit jelen volt, és ott szerzett osztályzatot, az osztozó vizsgán ezeket az osztályzatokat figyelembe kell venni olyan formában, hogy adott esetben abból a területből számára kérdést nem kell feltenni. Ilyen esetben előfordul, hogy a három részterület mindegyikére nem kerül sor az osztályozó vizsgán.

8. osztály

Tanítási óra: heti 1 tanóra, évi 38 óra

Tanítás megvalósítása: Az oktatás fiú- leány csoportbontásban, elsősorban a gyakorlati tevékenységre épülve valósul meg,

A tanítás helye: A technika szaktanterem, illetve a gyakorlati műhelyrész.

Értékelés: Osztályzattal

Miért került be a 8. osztályokba a műveltségi terület annak ellenére, hogy a NAT nem teszi kötelezővé?

- Elsősorban azért, mert az iskola nevelő-oktató munkájának egyik alappillére, hogy felkészítse a tanulókat a további eredményes életvitelre. Ennek elengedhetetlen feltétele, hogy a tanuló a kimeneti szakaszban intenzívebben találkozzon a **munka világával**.
- Másrészt, hogy egy sokkal **szilárdabb pályaorientációt közvetítsünk** a tanulóknak felé, akik még a jelentkezési határidő előtt néhány nappal sem igazán tudja eldönteni, hogy merre folytassák tanulmányaikat.
- Harmadrészt, ezen keresztül **szeretnénk segíteni a szülőknek** azzal, hogy a számtalan művelet és anyagmegmunkálás mellett életpályák- bemutatásával, esetenként üzemplátogatással felkeltsük a tanulóknak érdeklődését, a tanulókról gyűjtött ismereteink birtokában segítsünk a szülőnek a megfelelő döntés meghozatalában.
- Végül, de nem utolsó sorban, nem titkolt szándékunk hogy a **gyakorlati munkán keresztül megismertessük a tanulókkal a közösségért végzett munkavégzés szükségességét, és annak környezetre gyakorolt hatását**.

Közműveltségi tartalom a 8. évfolyamon:

1. Család, háztartás

- Energiatakarékosság a családban, a közösségben, a munkavégzések során, ésszerű és ésszerűtlen takarékoság.
- A családi élet színtere a családi otthon, a közösségi élet színtere az iskola és a városunk.
  - Energiahasznosítás a nagyobb közösségekben.
  - A lakókörnyezet fűtése, fűtési rendszerek és azok hatásfoka, hőszigetelés.
  - A különböző tüzeléstechnikák balesetvédelme, gázpalackok használata.
  - Rezsiköltségek, takarékoság a anyaggal, idővel.
  - Hasznos anyag és hulladék anyag, anyagszükséglet, hatékonyság.
  - Hulladék gyűjtése, szelektív hulladékgyűjtés a gyakorlatban, környezetrendezés.
  - Élelmiszer tartósítása, szezonális ételek készítésének receptjei.
  - Receptek keresése interneten. Régi magyar receptek lakóhelyünkön.
  - Befőttek készítésének hőkezelési szabályai. Lakóhelyünk élelmiszerellátása.
- Ételek készítése. Egyéb, a háztartásban és a ház körül végzendő munkák.
  - Konyhai eszközök balesetmentes használata, különös tekintettel a villamos gépekre. Vendégvárás.
  - Balesetek megelőzése az egyéb ház körüli munkák során.
  - A villamos áram életre gyakorolt hatása.
    - Dísznövények, kert, hobbi- és haszonkertek gondozása.
  - Szelektív hulladékgyűjtés, a műanyagok és a környezetvédelem, komposztálás.
- Egyes háztartási hibák elhárításának lehetőségei, hova fordulhatunk?
- Háztartási balesetek megelőzése, elsősegélynyújtás.
- Egészséges életmód, táplálkozás, tisztálkodás, öltözködés, higiénia, betegség megelőzése.
  - Család megélhetése, jövedelemforrások, napi életvitel, munkanélküliség, szezonális munkalehetőségek a diákok számára.

Tervezett általános óraszám: 8 óra A leányok ennél többet foglalkoznak a témával.

2. Tárgyi kultúra, technológiák, termelés

- A tárgyak rendeltetése és használati jellemzői. Tárgyak, szerkezetek, modellek előállítás. A tárgyak és a tárgykészítéshez használt anyagok fizikai és technológiai tulajdonságai, (fa, műanyagok, fémek) műszaki dokumentációk készítése. Nézeti ábrázolás, összeállítási rajz, műszaki kommunikáció, nemzetközi szabványok, egyszerű áramkörök tervezése.
- Az alkalmazott kéziszerszámok, eszközök, rendeltetésszerű, biztonságos, balesetmentes használatának szabályai. (kalapács, csiszolópapír, harapófogó, kerekcsőrű fogó, ecset, ragasztós tubus, csavarhúzó, kés, ráspoly, varrótű, olló, körző, vonalzó, mérőszalag, egyszerű kerti szerszámok ásó, gereblye, kapa)
  - Varrás, kötés, vagy horgolás alkalmazása a leányoknál.
  - Egyszerű kötött, horgolt vagy varrott munkadarab készítése.
  - Gépi varrás megismerése.
- A munkatevékenységekhez megfelelő, egészséges és biztonságos munkakörnyezet jellemzői. A takarékoság, a munka közbeni célszerű rend és tisztaság, valamint a kitartó, fegyelmezett, körültekintő munkavégzés szerepe a munka hatékonyságában.

(csiszolás, szegelés, ragasztás, festés, felületkezelő anyagok egészségvédelme)
A lakásban használatos egyszerűbb munkadarab tervezése, kivitelezése (legalább kettő munkadarab tanulónként)

Egészségre ártalmatlan felületkezelő és felületjavító, felülettisztító anyagok balesetvédelme.

Tervezett óraszám 16 óra Leányok esetében a konkrét tárgykészítésre fordított óraszám változik, mivel a háztartásvezetési gyakorlatok is ebből az órakeretből lesznek megtarthatók.

3. Közlekedés

- A gyalogos és kerékpáros közlekedés KRESZ szerinti szabályai.
- A kerékpáros közlekedés feltételei.
- A készséges, együttműködő közlekedő ember jellemzői.
- A biztonságos kerékpáros közlekedés fejlesztése.
- Felkészülés a balesetmentes forgalomban való közlekedésre.
- Jelzőtáblák és jelentéstartalmuk. Közlekedési szituációk elemzése, motoros járművek.
- A kötelező felelősségbiztosítás, gépjármű kategóriák feltételei.
- A tömegközlekedési járművek vezetésének feltételei. (járművezetők)
- A járművezetők elhelyezkedésének, munkalehetőségeinek feltételei.
- A vasúti szakmák és azok megélhetőségi lehetőségei.
- Felsőoktatási követelmények.
- Az autóipar terjedése Magyarországon.
- Kerékpáros közlekedési ügyességi feladatok, valamint közlekedés a kerékpárral a forgalomban, kerékpártúrák és azok balesetvédelmi követelményei.

Tervezett óraszám 8 óra

4. Pályaorientáció, közösségi szerepek

- Közösségi feladatok vállalása az osztályban, az iskolában, a családban.
- A tágabb közösségért (iskola, település) végzett önkéntes munka lehetőségei és jelentősége, a tanuló adottságai és lehetőségei szerint aktív részvétel abban. Mit tehetek tágabb környezetem rendjéért?
- Szakmák bemutatása videóról, lehetőség szerint üzemlátogatással, összevetése a jelenlegi lehetőségekkel, a megélhetés feltételeivel.
- Megélhetés az egyes szakmákból, karrier, vállalkozási, alkalmazotti lét jellemzői.
- Tanulmányi séta (vasúti szakmák, országúti közlekedés, (volán), távolsági szállítás (kamionozás))

Tervezett óraszám 6 óra

A tantárgy sajátosságából következik, hogy ezek a témakörök nem különíthetők el mereven egymástól, hiszen az életviteli problémakört csak komplexen célszerű feldolgozni. Ennek megfelelően a tanmenet tartalmazza mindazokat a feladatokat, amelyeket a különböző témakörökben megfogalmazottak megvalósulását eredményezi. Pl. A lakás fűtési lehetőségeinek tárgyalása során kerül megbeszélésre a gázzal való fűtési lehetőség, a gázellátás, a földgáz kitermelése, szállítása, gázpalack és veszélyei, gázszerelők munkája, rezsiköltség csökkentés lehetőségei.

Követelmények az 8. osztály végén:

Ismerje: - Az ember lakóhelyének (házak) fűtési típusait, meleg vízzel való ellátási lehetőségeit, a szennyvíz elvezetésének lehetőségét, a csatornarendszerek funkcióját, a szennyvíztisztítás szükségességét.

- A lakás helyiségeinek célszerű villamos ellátását, a villamos rendszer balesetmentes használatát, az áramtalanítás lehetőségét, a takarékos izzók használatának szükségességét.
- Az egyes energiák használatának balesetmentes szabályait.
- A hibaelhárítás lehetőségét, módját.
- Az alapvető munkarendet.
- A biztonságos munkavégzés követelményeit.
- A balesetmentes konyhatechnikákat.
- A segítségadás és segítség kérésének lehetőségeit otthonában, az utcán és a tanórákon.
- A fa, a műanyag, a papír, a fémek (alu., acél) az egyes szövetanyagok, fonalak legfontosabb tulajdonságait, annak hasznosítási lehetőségeit, környezettel összefüggő kérdéseit, gazdaságos, energiatakarékos használatát.
- A környezet megóvásának szükségességét és lehetőségeit.
- A szelektív hulladékgyűjtés szükségességét és gyakorlati megvalósíthatóságát, helyi szokásait.
- A családi szerepeket, a családi munkamegosztás lényegét, a családi egyenjogúságot.
- Helyét a családi munkamegosztásban, az elvégezhető munkák körét.
- Az egyszerű kézi varrási eljárásokat, valamint a gépi varrás alapjait tanári segítséggel.
- Az esztétikus öltözködés szabályait. A divat szerepét a mindennapi életben. A divat és a biztonságos munkavégzés közti kapcsolat szabályait.
- A közös munkavégzés alapvető követelményeit. A közösségért végzett munka jelentőségét.
- A méretmegadás szabályait.
- A nézeti képek szerkesztésének lehetőségét.
- A méretarányokat, valamint a méretszámok értelmezését.
- A műszaki dokumentáció készítésének alapjait.
- Az alapvető közlekedésirányítási jelzéseket, jelzőtáblákat.
- A kerékpár balesetmentes használatának szabályai, a kerékpár felszerelését.
- A kerékpár használatának jogi feltételeit, életkorának további közlekedési lehetőségeit.

Legyen jártas:

- Mérőeszközök (mérőszalag, vonalzó) használatában a vonalhúzási és mérési, méretezési műveletek megvalósításában. (1 mm pontosság), nézeti képek pontos mások által is érthető, esztétikus szerkesztésében.
- A kalapács, olló, tű, ragasztó és a csiszolópapír, csavarhúzó, fűrő, lyukasztó, fűrész, csavarkulcsok balesetmentes és szakszerű használatában.
- A kerékpáron egyszerű javítások elvégzésében.
- Az egyszerű, mindennapi közlekedési jelzőtáblák felismerésében.
- Egyszerű forgalmi helyzetek elemzésében.
- A munka befejezése után a munkarend visszaállításában.
- A gyalogos és kerékpáros közlekedés szabályaiban.
- Az életkorra jellemző utcai viselkedési normákban.

- A legalapvetőbb élelmiszerek felhasználhatóságában
- Az egyszerű ételkészítés higiéniai követelményeivel.
- A balesetmentes munkavégzési szokásokban.

Készségszinten ismerje:

- A megismert kézi szerszámok használatát (olló, kalapács, fogó, kés, csiszolópapír, csavarhúzó, fűrész, varrótű, kötőtű)
- Egyszerű rajzeszközök (vonalzó, ceruza, radír, körző, mérőszalag) használatát.
- A biztonságos munkavégzés szabályait otthon és az iskolai gyakorlatok során.
- Saját és társai testi épségére való ügyelés alapvető munkavédelmi előírásait.
- A kerékpár biztonságos használatát.
- Az egyszerű, mindennapi közlekedési jelzőtáblák felismerését, azok jelentéstartalmának alkalmazását.
- Az elsőbbség, a jobbkézsabály alkalmazását.
- Az elsőbbség megadásának kötelezettségi eseteit.
- Lakó és iskola környezetének közlekedési rendjét, annak gyakorlatban való alkalmazását, a városban való szabályos közlekedés rendjét.
- A távolsági közlekedésben való tájékozódást.

Az értékelendő követelmények megfogalmazása során gondolni kell azokra az általánostól eltérő képességekkel rendelkező tanulókra is, akik az integráció miatt a tantárgyat a normál tanulókkal együtt tanulják. Ezen tanulók szinte minden osztályközösségben megtalálhatók, eltérő képességi zavarokkal. Ezeknek a tanulóknak, főként az elméleti órák alatt kell megteremteni azt a sajátos elfoglaltságot, amivel az óra alatt hatékonyan tudnak foglalkozni, nem zavarva ezzel a többségi óravezetést, viszont ez alatt nekik is fejlődjön valamilyen képességük. Ez leginkább olyan gyakorlati tevékenységgel valósítható meg, ami további anyagigénnyel lép fel a tantárggyal kapcsolatban.

Ezekre a tanulókra fokozottan oda kell figyelni, függően attól, hogy milyen képességek azok, amik gátolják a normál óravitelben.

Feladatok: - Év elején fel kell mérni azon tanulók körét, fejlettségi szintjét, velük elvégezhető feladatokat, ehhez szükséges tárgyi feltételeket.

- Megfelelő ülésrendet kell kialakítani attól függően, hogy milyen szervezést igényelnek a tanórán.
- Előre fel kell készülni olyan tevékenységgel, ami a tanuló szellemi és testi képességeinek függvényében eredményes óraeltöltést eredményez.
- A gyakorlati foglalkozásokon fokozott figyelemmel kell kísérni tevékenységüket, nagyobb segítségadással kell velük foglalkozni.
- Amennyiben magatartási rendellenességek is fellépnek, ügyelni kell arra, hogy mindig olyan helyen tartózkodjanak, ahol a magatartásból eredő rendellenesség nem okoz balesetet.
- A követelmények tükrében a képességeiket figyelembe véve kell megállapítani az órai teljesítményük mérőszámát, osztályzatát.

Osztályozó vizsgák követelménye:

Amennyiben valamelyik tanuló a 8. évfolyamon osztályozó vizsgát köteles tenni az általános követelmények a mérvadóak. De mivel mindent nem lehet tőle számon kérni, ezért arányaiban három kérdéskör összeállítása szükséges abban az esetben, ha a tanuló egy tanórát

sem töltött el az év, vagy félév során az iskolában, illetve az adott időszakban nem szerzett osztályzatot:

7. Alapvető ismereteket felmérő feladatlap.
8. Egyszerű műszaki dokumentáció készítése.
9. Egyszerű gyakorlati feladat elvégzése. (egy munkadarab vagy munkadarab elem elkészítése)

Amennyiben a tanuló az éves, vagy féléves órakeretből valamennyit jelen volt, és ott szerzett osztályzatot, az osztozó vizsgán ezeket az osztályzatokat figyelembe kell venni olyan formában, hogy adott esetben abból a területből számára kérdést nem kell feltenni. Ilyen esetben előfordul, hogy a három részterület mindegyikére nem kerül sor az osztályozó vizsgán.